

ERKEL FERENC TÁRSASÁG

Levélcím: Mogyoróssy János • Városi Könyvtár • Városház utca 13. • 5700 Gyula

Elnök: Somogyváry Ákos • Beller Imre utca 78. • 1152 Budapest • somakos1@gmail.com

Az Olimpia előtt a magyar Himnusz olimpiai felvételéről

„Nagyapám, néhai Hazai-Henszelman Kálmán, aki a Berlini Olimpia vízipóló bajnokaként énekelhette dédapja, Erkel Ferenc Himnusát, és a 103 éves korában nemrég elhunyt egykori csapattársa, Tarics Sándor, az olimpiai bajnokok dőnyje emlékére

A 2012-es Londoni Olimpia, és az elmúlt esztendők – a magyar nemzeti Himnuszt ért, több ízben méltatlan – történései miatt az alábbiakat kívánjuk minél szélesebb körben ismertté tenni.

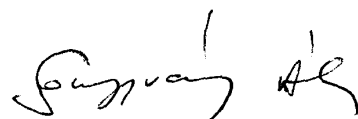
Erkel Ferenc Himnusát annak 1844-es keletkezése óta többen átdolgozták, a műből sokféle átirat született. Közülük több mint két generáció óta a legismertebb Dohnányi Ernő hangszerelése. A történeti hűség kedvéért azonban tisztázni kell, hogy bár ezt a változatot a XX. század valóban egyik legkiválóbb magyar muzsikusa készítette, mégis a kották (és a felvételek) összehasonlításából egyértelműen kiviláglik, hogy Dohnányi feldolgozása (különösen a magyaros zenei elemek tekintetében, azok teljes elhagyása miatt) az eredeti Erkel műtől lényegesen különbözik. Ezen fontos elemek, jelentős eltérések a következők:

- verbunkos nyújtott és éles ritmusok, valamint a zárlatokban (rövid - „secco”) nyolcadok alkalmazása,
- harmincketted futamok felvezetése a fő motívumok kezdőhangjaira hat helyütt a vonósszólamokban,
- Erkel eredeti zenekari hangszerelésében ütőhangszerként csak üstdob, illetve a bevezető és a záró négy ütemben harangszó (vagy tam-tam) szerepel; t.k. a kisdobot, nagydobot, a cintányért Dohnányi a korszak – vélhetően elvárt – későromantikus hangzásképzéséhez igazodva közel egy évszázaddal később, 1938-ban illesztette átiratának partitúrájába,
- az utolsó himnuszor – az európai gyakorlatból jól ismert – megismétlése, bár időskori (hangszerkíséret nélküli) kórusletétjébe ezt Erkel sem írta bele.

Míndezek figyelembe vételével az Erkel Ferenc által írt nemzeti fohász karaktere, ritmusa, tempója megalapozottan vélelmezhetően jóval frissebb, gyorsabb volt a mai gyakorlatból ismertnél, illetve a felvételek révén megszokottnál. Az eredeti mű puritánabb hangzású verbunkos jellege, s ebből fakadó tempója idővel azonban nemcsak megkopott, de lassan a feledés homályába is merült. A mindmáig egyetlen kottahű felvétel 2000-ben, a Magyar Millennium esztendejében készült el az eredeti nemzeti színházi zenekari létszámmal Esz-dúrban a Ciszterci Szent Alberik Kórus és a MÁV Szimfonikus Zenekar előadásában.

2013-ban a Magyar Olimpiai Bizottság felkérésére ismét Erkel Ferenc partitúráját alapul véve készítettük el a MÁV Szimfonikus Zenekarral a NOB lausanne-i archívuma számára az olimpiai játékokon a jövőben elhangzó Magyar Himnusz felvételét. A nemzetközi standard elvárásainak megfelelően ez egy ének szólam nélküli zenekari előadás másfél percben, a közösségi éneklésre is alkalmas B-dúr hangnemben. Különlegessége továbbá a zeneszerző által a kotta külön sorában jelzett, ám korábbi hangzó anyagokban még sosem hallott „Harangs(z)ó”; ez egyértelmű utalás az idén éppen 560 esztendeje történt fényes nándorfehérvári diadalra, amellyel egyidejűleg III. Callixtus pápa Európa-szerte elrendelte a déli harangszót.

Budapest, 2016. augusztus 1-jén

Somogyváry Ákos karnagy
az Erkel Ferenc Társaság elnöke